

บัตรทองสิทธิประโยชน์ ด้านสุขภาพ ที่ไม่ควรมองข้าม

“บัตรทอง” ถือเป็นสิทธิพื้นฐานในการรักษาพยาบาลของคนไทย เมื่อเจ็บป่วยจะได้รับการรักษาจากสถานพยาบาลของภาครัฐ เป็นอีกหนึ่งทางเลือกเพื่อควบคุมค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาพยาบาล โดยปัจจุบันสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้ขยายและยกระดับบัตรทอง เพื่อเพิ่มความสะดวกให้แก่ประชาชน เช่น หากเจ็บป่วยสามารถไปรับบริการในหน่วยบริการปฐมภูมิได้ทุกที่ โดยไม่จำเป็นต้องเป็นหน่วยบริการที่ขึ้นสิทธิไว้ เป็นต้น

เนื่องจากการระบาดของเชื้อไวรัส COVID-๑๙ ทำให้ผู้คนหันมาใส่ใจเรื่องสุขภาพมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการป้องกัน การดูแลด้านสุขอนามัย รวมถึงการให้ความสำคัญกับประกัน COVID-๑๙ หรือประกันสุขภาพ และทบทวนสิทธิการรักษาพยาบาลที่ตัวเองมี

ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าการมีประกันสุขภาพ ทำให้ได้รับความสะดวกเมื่อใช้บริการในโรงพยาบาลและคลายความกังวลเรื่องค่าใช้จ่าย แต่ก็ยังมีอีกกลุ่มที่ไม่สามารถหรือมีข้อจำกัดในการซื้อประกันสุขภาพ เช่น มีประวัติด้านสุขภาพที่ไม่แข็งแรง มีรายได้ไม่เพียงพอ หรือค่าเบี้ยประกันที่เพิ่มสูงขึ้นกรณีผู้อายุ ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องศึกษาสิทธิในการเข้าถึงบริการทางการแพทย์และสวัสดิการของภาครัฐเพื่อประโยชน์ของตัวเองและครอบครัว

ปัจจุบันในประเทศไทย มีสิทธิเพื่อเข้าถึงบริการทางการแพทย์จากภาครัฐอยู่ ๕ ประเภท ได้แก่ สิทธิข้าราชการ สิทธิพนักงานส่วนท้องถิ่น สิทธิพนักงานรัฐวิสาหกิจ ผู้ประกันตนของกองทุนประกันสังคม และสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ หรือที่รู้จักกันดีว่า **สิทธิบัตรทอง**

สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติหรือสิทธิบัตรทอง เป็นสวัสดิการให้กับกลุ่มผู้สูงอายุ แรงงานนอกระบบ หรือผู้ประกอบการอาชีพอิสระ เช่น พ่อค้า แม่ค้า คนทำงานรับจ้างที่ไม่มีสวัสดิการคุ้มครอง หรือไม่มีหลักประกันทางสังคมจากการทำงานเช่นเดียวกับแรงงานในระบบที่มีสิทธิลงทะเบียนเลือกหน่วยบริการประจำ เพื่อใช้สิทธิโดยไม่ต้องเสียค่าบริการ (ตรวจสอบสิทธิได้ที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ หรือ www.nhso.go.th)

[illegible]

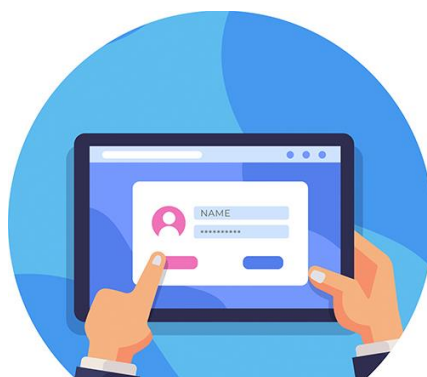
เมื่อลงทะเบียนแล้ว สามารถเข้ารับบริการที่หน่วยบริการประจำตามสิทธิ หากการรักษาพยาบาลเกินศักยภาพของหน่วยบริการ แพทย์จะพิจารณาส่งต่อไปยังหน่วยบริการที่มีศักยภาพสูงกว่าตามภาวะความจำเป็นของโรค และสามารถขอเปลี่ยนโรงพยาบาลได้ไม่เกิน ๔ ครั้งต่อปี โดยแจ้งได้ที่สถานที่ลงทะเบียนและเริ่มใช้บริการที่แห่งใหม่ได้ทันที รวมทั้ง สปสช. ได้เปิดช่องทางการลงทะเบียนเปลี่ยนหน่วยบริการ หรือลงทะเบียนสิทธิบัตรทอง/ย้ายสิทธิการรักษาพยาบาล ได้ด้วยตนเองทางออนไลน์ไว้ ๒ ช่องทาง ได้แก่ Application สปสช. หรือ Line สปสช. (LINE ID: @nhso)

หากพักอาศัยในพื้นที่ (ปริมณฑล หรือ ต่างจังหวัด) สามารถติดต่อลงทะเบียนย้ายสิทธิได้ด้วยตนเอง ได้ที่หน่วยบริการในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ในพื้นที่ผู้ลงทะเบียนพักอาศัยอยู่จริง หรือที่คุ้นเคยในชื่อสถานีนามัย ศูนย์บริการสาธารณสุข คลินิกชุมชนอบอุ่น ศูนย์สุขภาพชุมชนเมือง รพ.รัฐใกล้บ้าน (ในพื้นที่อำเภอที่ผู้ลงทะเบียนพักอาศัยอยู่จริง) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สปสช.เขต ๑ – ๑๒

หากพักในกรุงเทพมหานคร ติดต่อได้ที่ สปสช.เขต ๑๓ กทม. หรือจุดลงทะเบียนสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติในพื้นที่ กทม. ได้แก่ สำนักงานเขต ๑๙ เขตของ กทม. โดยเมื่อลงทะเบียนแจ้งสิทธิเรียบร้อยแล้วจะเกิดสิทธิใหม่ทันที

- **เจ็บป่วยทั่วไป** ที่ไม่ใช่อาการฉุกเฉิน สามารถเข้ารับบริการที่หน่วยบริการประจำตามสิทธิ เพียงยื่นบัตรประชาชน
- **เจ็บป่วยฉุกเฉิน** ที่ต้องได้รับการรักษาอย่างทันท่วงที เพื่อป้องกันการเสียชีวิตหรืออาการรุนแรงขึ้น แบ่งออกเป็น ๓ ระดับ สีแดง สีเหลือง และสีเขียว (ตามนิยามทางการแพทย์) ให้เข้ารับบริการกับหน่วยบริการของรัฐหรือเอกชนที่เข้าร่วมโครงการที่อยู่ใกล้ที่สุดโดยไม่จำกัดจำนวนครั้ง กรณีเป็นโรงพยาบาลเอกชนที่ไม่เข้าร่วม ให้ติดต่อสายด่วน สปสช. ๑๓๓๐ เพื่อแนะนำข้อมูลหรือประสานหาเตียงรองรับ
- **อุบัติเหตุ** แบ่งเป็น ๒ กรณี หากประสบอุบัติเหตุทั่วไป ให้ปฏิบัติเหมือนกรณีเจ็บป่วยฉุกเฉิน แต่กรณีประสบอุบัติเหตุจากรถ ต้องใช้สิทธิตาม พ.ร.บ. คุ่มครองผู้ประสบภัยจากรถหมดก่อน ส่วนเกินจึงจะใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้

เมื่อผู้มีสิทธิบัตรทองต้องเดินทาง เช่น กลับไปเยี่ยมญาติต่างจังหวัด แล้วมีความจำเป็นต้องเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล เช่น ถูกสุนัขกัด ถือเป็นอุบัติเหตุที่ใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้ในการทำแผลและการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า โดยสามารถเข้ารับการรักษาในสถานพยาบาลอื่นได้ แต่ให้เข้าสถานพยาบาลของรัฐที่ใกล้ที่สุดก่อน และสามารถรับบริการได้ครบตามกำหนดของการรับวัคซีน เฉพาะกรณีที่ไม่สามารถเดินทางกลับไปรับวัคซีนเข็มถัดไปที่โรงพยาบาลตามสิทธิได้

นโยบายเจ็บป่วยฉุกเฉินวิกฤติ

สิทธิ UCEP (Universal Coverage for Emergency Patients) คือ สิทธิการรักษาตามนโยบายรัฐ เพื่อคุ้มครองผู้ป่วยฉุกเฉินวิกฤติ (สีแดง) ที่หากไม่รักษาทันทีที่มีโอกาสเสียชีวิตสูง ให้สามารถเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลทุกแห่งที่ใกล้ที่สุดได้ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายจนพ้นวิกฤติและสามารถเคลื่อนย้ายได้อย่างปลอดภัย แต่ไม่เกิน ๗๒ ชั่วโมง โดยมี ๖ กลุ่มอาการที่เข้าข่าย ดังนี้

๑. หหมดสติ ไม่รู้สึกตัว ไม่หายใจ
 ๒. หายใจเร็ว หอบเหนื่อยรุนแรง หายใจติดขัดมีเสียงดัง
 ๓. ซึมลง เหงื่อแตก ตัวเย็น
 ๔. เจ็บหน้าอกเฉียบพลัน รุนแรง
 ๕. แขนขาอ่อนแรงครึ่งซีกพูดไม่ชัดแบบปัจจุบันทันด่วนหรือชักต่อเนื่องไม่หยุด
 ๖. อาการอื่นที่มีผลต่อการหายใจ ระบบการไหลเวียนโลหิต และระบบสมองที่เป็นอันตรายต่อชีวิต
- โดยค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นหลังเวลา ๗๒ ชั่วโมง ในกรณีที่ผู้ป่วยฉุกเฉินวิกฤติ สามารถย้ายเข้าระบบหน่วยบริการได้ แต่หากปฏิเสธไม่ขอย้าย ผู้ป่วยต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นต่อไปเอง (หากมีข้อสงสัยสามารถโทรสอบถามได้ที่ ศูนย์ประสานคุ้มครองสิทธิ ผู้ป่วยฉุกเฉินวิกฤติ สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ (ศคส.สพฉ.) ๐๒ ๘๗๒ ๑๖๔๔ ตลอด ๒๔ ชั่วโมง)

บริการที่คุ้มครองค่าใช้จ่าย

๑. บริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค
๒. การตรวจวินิจฉัยโรค
๓. การตรวจและรับฝากครรภ์
๔. การบำบัดและการบริการทางการแพทย์
๕. ยา เวชภัณฑ์ อวัยวะเทียม และอุปกรณ์ทางการแพทย์
๖. การทำคลอด
๗. การกินอยู่ในหน่วยบริการ
๘. การบริหารทารกแรกเกิด
๙. บริการรพพยาบาล หรือบริการพาหนะรับส่งผู้ป่วย
๑๐. บริการพาหนะรับส่งผู้ทุพพลภาพ
๑๑. การฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายและจิตใจ
๑๒. บริการสาธารณสุขด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ
๑๓. บริการสาธารณสุขอื่นที่จำเป็นต่อสุขภาพและการดำรงชีวิตที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกำหนดเพิ่มเติม

บริการที่ไม่อยู่ในความคุ้มครอง

การรักษาภาวะมีบุตรยากหรือการผสมเทียม การแปลงเพศ การตรวจวินิจฉัยและรักษาที่เกินความจำเป็นจากข้อบ่งชี้ทางการแพทย์ การรักษาที่อยู่ระหว่างคันคว่ำทดลอง การบาดเจ็บจากการประสบภัยจากรถซึ่งอยู่ในความคุ้มครองตาม พ.ร.บ.ผู้ประสบภัยจากรถ การบำบัดและฟื้นฟูผู้ติดยาและสารเสพติด (ยกเว้นบางกรณี) โรคเดียวกันที่ต้องใช้ระยะเวลารักษาในโรงพยาบาลเกิน ๑๘๐ วัน (ยกเว้นบางกรณี) การปลูกถ่ายอวัยวะ (ยกเว้นบางกรณี)

หากผู้ใช้สิทธิได้รับความเสียหายจากการรักษาพยาบาลของหน่วยบริการซึ่งไม่ใช่เป็นพยาธิสภาพของโรค หรือเหตุแทรกซ้อนของโรค มีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือเบื้องต้น โดยผู้ได้รับความเสียหายหรือทายาทสามารถยื่นคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือได้ภายใน ๑ ปีนับตั้งแต่วันที่ทราบความเสียหาย ที่หน่วยบริการในระบบหรือ โทรสายด่วน สปสช. ๑๓๓๐

เพราะรายได้ที่ไม่แน่นอน เงินออมไม่เพียงพอ และไม่มีสวัสดิการคุ้มครองในหลายกรณีของแรงงานนอกระบบและกลุ่มผู้สูงอายุถือเป็นเรื่องน่าเป็นห่วง การใช้สิทธิประโยชน์ด้านสุขภาพจากบัตรทอง ถือเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายอีกทางหนึ่ง โดยเฉพาะกรณีโรคเรื้อรังและโรคที่มีค่าใช้จ่ายสูงที่แม้เกิดเพียงครั้งเดียว แต่อาจกระทบกับเงินเก็บทั้งหมดที่มี หรือต้องกู้หนี้ยืมสิน ดังนั้น อย่าลืมตรวจสอบสิทธิรักษาพยาบาลปัจจุบัน หากมีการเปลี่ยนแปลงที่อยู่ ควรพิจารณาเปลี่ยนสถานพยาบาลเพื่อความสะดวกในการเดินทาง และเตรียมหลักฐานสำคัญ คือ บัตรประชาชน ให้พร้อมเผื่อกรณีฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้นได้

จัดทำโดย

งานประกันสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ ๕ ราชบุรี

๑. นางสาวสุภัทรา บุญหู้

๒. นางสาวภัทรกร คำสุขดี